

publicació especial 5è aniversari / desembre 2008

OSONA SALUT MENTAL

Fundació
Centre Mèdic
Psicopedagògic d'Osona

CREIXEM

EL PROJECTE OSONA
SALUT MENTAL
COMPLEIX CINC ANYS

Fent camí per la millora de la salut mental

Antoni Anglada. Director gerent del Consorci Hospitalari de Vic

Els aniversaris ens permeten recordar i reflexionar. Fa 8 anys, la societat civil d'Osona, capaç d'aconseguir sovint allò inversemblant, es va mobilitzar per aconseguir uns nous equipaments, moderns i de qualitat, per millorar l'atenció a les persones amb malaltia mental. Fa 5 anys el somni d'Osona Salut Mental s'havia fet realitat gràcies a les aportacions populars i a la implicació, també molt decidida, de les administracions públiques.

Un dels elements que caracteritza els països més avançats és la seva capacitat de posar-se al costat d'aquells que més ho necessiten. En aquest sentit, deixeu-me remarcar la tasca que, des de fa anys, porta a terme la Generalitat per donar el suport sanitari i social als malalts, en general, i als que estan afectats per problemes mentals, en particular.

A Osona, crec que hem estat capaços de sumar l'energia de la nostra societat civil i de l'administració per dotar-nos d'uns recursos molt importants i d'alta qualitat, com es pot constatar en aquesta publicació que hem editat conjuntament la Fundació Centre Mèdic Psicopedagògic

“A Osona hem sumat esforços de societat civil i administració”

d'Osona i el Consorci Hospitalari de Vic, dues organitzacions a les quals ens satisfà treballar conjuntament amb les persones amb malaltia mental.

Continuarem treballant en aquesta línia

Mercè Generó. Gerent de la Fundació Centre Mèdic Psicopedagògic d'Osona

Després de cinc anys de la inauguració de l'edifici Osona Salut Mental, el Consorci Hospitalari de Vic i la Fundació Centre Mèdic Psicopedagògic d'Osona teníem el deute amb la societat osonenca d'explicar què hem fet per millorar l'atenció en salut mental a la nostra comarca.

El setembre de 2003 la Fundació CMPPO subrogava al CHV els serveis de salut mental d'adults, d'infantil i el Centre d'atenció a les drogodependències per ubicar-los al nou edifici d'Osona Salut Mental amb els corresponents 23 professionals. Havíem aconseguit un gran repte d'integració de serveis però en començava un altre: desenvolupar tota la xarxa sociosanitària i comunitària.

Com veureu en aquesta publicació, al llarg d'aquests cinc anys hem pogut desenvolupar i consolidar una xarxa de recursos de rehabilitació, d'habitatge, d'oci i d'inserció laboral que actualment ja compta amb 38 professionals. No ho hem fet sols, hem tingut el suport del Departament de Salut, el Departament d'Acció Social i Ciutadania i el Departament de Treball, que estan dedicant esforços integradors i clarificadors en l'àmbit de la salut mental.

Continuarem treballant per la posada en marxa i gestió de tota mena de recursos comunitaris que permetin la millora de la qualitat de vida de les persones amb malaltia mental i dels seus familiars, i que afavoreixin la seva autonomia i integració social. Ho continuarem fent amb la participació de l'entramat civil i de les administracions locals i sobretot amb l'entusiasme i la dedicació dels nostres professionals.

CONTINGUTS

Editorials.....	02
Reportatge: els recursos	03
Recull d'imatges	09
Les associacions	13
Entrevista	16
Reportatge: les capacitats.....	18

PUBLICACIÓ ESPECIAL

Editors: Consorci Hospitalari de Vic i Fundació Centre Mèdic Psicopedagògic d'Osona.

Producció: Catpress, serveis de comunicació

Dipòsit legal: B55321-2008

**6.000
persones**

s'atenen cada l'any a la comarca d'Osona per problemes relacionats amb la salut mental

- **Tractament integral.** Gràcies a un treball coordinat a diferents nivells, els malalts mentals tenen al seu abast una àmplia xarxa de recursos mèdics i socials que gestionen el Consorci Hospitalari de Vic i la Fundació Centre Mèdic Psicopedagògic d'Osona.
- **Coneixement.** De mica en mica les malalties mentals es van fent més conegudes i són més acceptades per la societat.

Recursos a l'abast de la salut mental

A Osona Salut Mental ja es fan 30.000 visites a l'any

Els esforços que porten a terme els professionals del Consorci Hospitalari de Vic i de la Fundació Centre Mèdic Psicopedagògic d'Osona han permès estructurar una àmplia xarxa de recursos sanitaris i socials per posar-los al servei de les més de 6.000 persones -més de 30.000 visites- que s'atenen cada any per problemes relacionats amb la salut mental.

Fa cinc anys va nèixer, en un espai annex a l'Hospital General de Vic, Osona Salut Mental, fruit del llegat de la feina portada a terme per persones i organitzacions sanitàries que des de fa anys actuen per una atenció a la salut mental de qualitat. Actualment els malalts mentals d'Osona, gràcies a un treball coordinat a diferents nivells, tenen a l'abast

A banda de les consultes externes, s'ofereix atenció a les urgències, ingrés hospitalari i hospital de dia

dispositius que permeten un tractament integral. Sovint, aquests pacients, a banda de l'atenció purament assistencial necessiten recursos de caràcter social. La implicació decidida del departament de Salut de la Generalitat ha estat determinant per configurar l'actual estructura organitzativa, referent al país en l'abordatge integral de les malalties mentals.

Els recursos que s'ofereixen permeten una continuïtat assistencial per als malalts que han accedit a la xarxa de salut mental a través de consultes externes d'Osona Salut Mental o bé del servei d'urgències de 24 hores de l'Hospital General de Vic. Segons les particularitats de cada cas, s'articulen dispositius assistencials -hospitalització, hospital de dia, centre de dia, servei de rehabilitació, etc.- o altres de caràcter més social -inserció laboral, lleure, etc.- En total, més de 60 professionals que centren la seva activitat professional en fer

Les malalties mental, mica a mica, són més conegudes socialment

costat a les persones amb malaltia mental.

5.054 persones ateses en 10 mesos

La societat actual, especialment competitiva, així com la problemàtica associada a les drogodependències i altres factors molt heterogenis, fan que any rere any hagin d'incrementar-se els recursos dedicats a la salut mental. Entre el mes de gener i el d'octubre d'aquest any, 5.054 persones han estat ateses a les consultes externes d'Osona Salut Mental, de les quals 3.119 han estat adults afectats per patologies mentals molt diverses, 1.288 infants o joves i les altres 647 usuaris amb problemes de drogoaddiccions. El nombre total de visites que s'han atès fins al 30 de novembre del 2008 ha estat de 29.881.

Les malalties mentals, de mica en mica, són més conegudes i acceptades socialment i, afortunadament,

es redueix l'estigma que encara pesa sobre part d'aquestes malalties. Els avenços en la sanitat i l'increment dels recursos socials per fer costat als malalts que ho necessiten permeten que els malalts puguin integrar-se en activitats laborals i a la vida social.

Les patologies més severes

La malaltia mental severa més greu entre els adults d'Osona, com a la resta del país, és l'esquizofrènia, una patologia que se sol manifestar passada l'adolescència. Gràcies als actuals tractaments es poden reduir significativament els efectes associats als episodis. De gener a octubre, Osona Salut Mental ha controlat més de 200 pacients amb esquizofrènia, la major part dels quals afectats pel tipus paranoide.

A les consultes externes s'han atès durant els deu primers mesos d'aquest any un total de 859 persones amb patologies que es consideren trastorns mentals severes. La mitjana de visites d'aquests usuaris greus supera les 9.

L'agorafòbia, amb trastorns de pànic; les depressions majors, el trastorn bipolar (clàssicament psicosis maniaco-depressiva) i diferents tipus de psicosis formen part, conjuntament amb l'esquizofrènia, de malalties severes

prevalents dels adults que s'atenen a la xarxa de salut mental a Osona. Entre els equips especialitzats d'Osona Salut Mental hi ha el que treballa amb infants i joves. Dels 1.566 atesos de gener a octubre d'enguany, 108 corresponen a pacients afectats de malalties severes, com l'esquizofrènia, el trastorn bipolar, la depressió major o el trastorn de comportament perturbador o el trastorn de desenvolupament generalitzat. També es detecta un increment de pacients atesos per problemes adaptatius i de manca de pautes disciplinàries a l'entorn familiar.

L'ansietat, l'angoixa i la depressió, les malalties més habituals

Diferents trastorns relacionats amb els diferents tipus d'ansietat, d'angoixa i de depressió són les malalties que es diagnostiquen d'una forma més habitual a Osona Salut Mental. Els tractaments amb fàrmacs i suport psicològic permeten un nivell molt elevat de recuperació. En els darrers anys, malalties com l'anorèxia han crescut notablement. Només en 10 mesos d'enguany, l'equip infanto-juvenil ha atès 12 afectats d'anorèxia nerviosa, mentre que en adults se n'han diagnosticat 13 casos més.

Més de 60 professionals fan costat a les persones amb malaltia mental

Una part petita de malalts, 230 a l'any, requereixen ingrés a la unitat de psiquiatria de l'Hospital General de Vic

Què ofereix Osona a les persones amb malalties mentals?

Els recursos sanitaris i socials per a les persones amb malaltia mental creixen significativament per aconseguir la millor atenció possible

Consulta ambulatoria

- Salut mental infantil i juvenil
- Salut mental adults
- Atenció a les drogo dependències

Descripció del servei:

- Primeres visites derivades pel metge de capçalera o especialistes.
- Assistència a les famílies.
- Visites successives individuals de seguiment i tractament.
- Tractament psicoterapèutic individual i grupal.
- Cures d'infermeria.
- Vistes de Treball Social per cobrir les necessitats socials i de vinculació a la xarxa.
- Programa d'intervenció en trastorns

relacionats amb l'ús de substàncies (alcohol i drogues il·legals). Inclou intervencions grupals.

- Programa de manteniment amb metadona i de prevenció (programa d'intercanvi de xeringues i distribució de preservatius).

Lloc d'atenció:

Osona Salut Mental.

Hospitalització psiquiàtrica parcial (Hospital de dia)

Descripció del servei:

- Dirigida a pacients amb descompensacions psicopatològiques que precisen una atenció intensiva i

continuada en règim hospitalari i que no requereixen una hospitalització total. Té una capacitat per a 12 places d'adults i 10 més per a infants i joves.

Lloc d'atenció:

Osona Salut Mental.

Hospitalització psiquiàtrica completa

Descripció del servei:

- **Aguts.** Orientada a l'atenció de pacients majors de 18 anys amb descompensacions psicopatològiques greus. També s'aborden les conseqüències personals, familiars i socials quan no poden ser tracta-

des de forma ambulatoria per risc d'agressivitat i fuga. S'inclouen ingressos de desintoxicació d'alcohol. Disponibilitat: 10 llits.

- **Subaguts.** S'atenen pacients psiquiàtrics majors de 18 anys que necessiten estades més perllongades pel seu estat clínic i problemàtica social afegida. Disponibilitat: 4 llits.
- **Infanto-juvenil.** S'atenen menors de 18 anys afectats de malalties mentals severes en fase aguda. Disponibilitat: 2 llits a pediatria.

Lloc d'atenció:

Hospital General de Vic.

Urgències psiquiàtriques

Descripció del servei:

- Dispositiu que permet atendre les 24 hores del dia i amb caràcter d'urgència persones afectades per malalties mentals.

Lloc d'atenció:

Hospital General de Vic.

Servei de rehabilitació

Servei de rehabilitació comunitària

Dirigit a la rehabilitació psicossocial d'aquelles persones amb trastorn mental sever. El procés es basa en el programa funcional bàsic (rehabilitació cognitiva, expressió i creació, orientació a la realitat, inserció comunitària, cuina, activitats de la vida diària, habilitats socials, psicomotricitat, etc), programa d'atenció a les famílies i el programa d'intervenció comunitària.

Lloc d'atenció: C/ Sant Pere 9, Vic

Centre de dia del CADO

Consta de dos programes: el de reducció de danys, per a aquelles persones amb una toxicomania activa; i el programa de rehabilitació i reinserció, de més alta exigència, per a aquells usuaris abstinents que busquen la inserció comunitària.

Lloc d'atenció: C/ Sant Pere 6, Vic

Club social El Pedrís

Recurs valuós per a aquells usuaris de la xarxa de salut mental que necessiten suport per assolir una ocupació significativa del temps d'oci i per a la inserció a la comunitat.

Lloc d'atenció: Pl. Santa Cecília, Vic

Equips de professionals especialitzats en malalties mentals que exerceixen als dispositius assistencials d'Osona

Professionals d'infermeria que treballen a hospitalització

Serveis administratius d'Osona Salut Mental

Les fotos corresponen a professionals que treballen en aspectes més socials. D'esquerra a dreta i de dalt a baix: equips d'inserció laboral, rehabilitació, habitatge i centre de dia

Servei d'inserció laboral: Servei Prelaboral d'Osona, Oficina Tècnica Laboral (OTL) i Centre Especial de Treball Areté (CET)

Descripció del servei:

- Adquisició i/o recuperació d'hàbits i habilitats laborals.
- Orientació professional, tècniques de recerca de feina, informació contractual. Orientació en el tipus d'inserció més adient per a cada usuari i que podrà ser treball protegit en un centre especial de treball (CET) o bé en l'empresa ordinària. Promoure programes de treball de suport per a la integració a l'empresa ordinària. Suport i sensibilització als CET i empreses que contractin els usuaris. Seguiment dels usuaris que ja han iniciat activitat laboral.

Lloc d'atenció:
C/Sant Pere, 4 de Vic.

Servei d'habitatge

Programa de Suport a l'Autonomia a la pròpia Llar (SALL)

L'objectiu és el desenvolupament de la persona en les activitats de la vida diària, potenciant la seva autonomia.

Llar amb suport Torre de les Pinyes

Servei que es desenvolupa en un habitatge ordinari, que constitueix el domicili habitual de les persones que l'habiten, quan les seves circumstàncies ho fan aconsellable.

Llar residència de Manlleu

Equipament de 30 places per a persones amb malaltia mental.

Lloc d'atenció: Avinguda Pirineus 9, Manlleu

**L'atenció
a la salut
mental a
Osona
inclou els
afectats per
toxicomanies**

SUMA D'ESFORÇOS

Administració pública i societat civil van fer possible el projecte

5 anys de vocació de servei

L'octubre de l'any 2000 es va iniciar un procés de mobilització popular a la comarca que va permetre recaptar 63 milions de pessetes per fer possible la construcció del nou complex assistencial

El 10 d'octubre de l'any 2000 es va encendre una flama ben simbòlica que encara, al cap de més de 8 anys, es recorda. Una flama plena d'esperança que va recórrer tota la comarca i que va permetre construir el complex Osona Salut Mental, un espai on s'ubiquen una part substancials dels recursos que es destinen a donar suport sanitari i social a les persones afectades per malalties mentals. El creixement constant dels recursos que es dediquen a la salut mental, a partir de línies de treball que empenten els departaments de Salut i d'Acció Social i Ciutadania,

fa possible que Osona disposi d'un ventall de dispositius de difícilment hom es podia imaginar només unes dècades enrere. Fa 8 anys la societat osonenca es va mobilitzar per aconseguir recaptar una part important del cost de les instal·lacions d'Osona Salut Mental. La comarca va demostrar saber organitzar-se per una causa justa: millorar els serveis per a les persones amb malaltia mental. Ara fa 5 anys, es va poder inaugurar el complex d'Osona Salut Mental, un espai on conflueixen el Consorci Hospitalari de Vic i la Fundació Centre Psicopeda-

gògic d'Osona, els principals actors a la comarca en l'atenció a les persones amb malaltia mental. Les aportacions populars, a través d'Ajuntaments, empreses, televisió comarcal i entitats, van sumar més de 63 milions de les antigues pessetes, una quantitat que esdevenia una part notable dels 376 milions que va costar construir les instal·lacions que, a partir del 2003, acolliria el complex assistencial d'Osona Salut Mental. Aquestes pàgines volem que siguin un àlbum fotogràfic que ens recordi aquell període de mobilització popular que va permetre inaugurar, ara fa 5 anys, Osona Salut Mental.

Osona es va mobilitzar fa 8 anys per aconseguir equipaments i serveis per a la salut mental

La inauguració es va fer l'octubre del 2003, una vegada acabada la construcció d'un complex tècnicament molt avançat

L'arquitectura i l'urbanisme al servei de les persones a Osona Salut Mental

- L'entitat està formada per 140 associats que treballen per aconseguir que la societat entengui millor les malalties mentals i que els malalts disposin dels recursos adequats
- Els responsables animen la gent que pateix aquest tipus de trastorns a sortir de l'armari, mentre recorden que encara hi ha molt camí per a la sensibilització

“Cal eliminar tabús”

El president i el secretari de l'Associació de Familiars Mentals d'Osona parlen de la realitat que afecta els pacients i el seu entorn

Canvi radical

“Hem avançat molt en l'atenció als malalts mentals. El canvi ha estat espectacular”

“Cal eliminar tabús”. Aquesta afirmació clara i contundent surt del president i del secretari de l'Associació de Familiars de Malalts Mental d'Osona, Pere Vinyes i Lluís Ferré, respectivament. L'entitat que ells representen va néixer l'any 1994, “en una època en què interessava aglutinar esforços”.

Els responsables d'AFMMO expliquen que, a mitjans dels anys 90, arran de converses que van tenir amb professionals de la salut mental, “ens van aconsellar crear una associació. Ho vàrem fer i durant aquests anys hem donat a conèixer la malaltia. Una malaltia que és entre nosaltres i que n'és una més. L'única diferència és que, segurament, genera unes necessitats més complexes”.

Des d'AFMMO es considera que, al voltant de la malaltia mental, també s'ha de “sortir de l'armari”, ja que encara hi ha molt camí per recórrer en l'àmbit de la sensibilització. President i secretari afirmen que “la societat ha de conèixer millor la malaltia mental i cal eliminar tabús. Molta gent que està en tractament fa una vida gairebé normal”.

A la dinàmica entitat hi ha 140 associats de tota la comarca i engloba familiars de malalties mentals com l'esquizofrènia, els trastorns bipolars, les depressions, etc. Cada dimecres, de 6 a 8 del vespre, obren les por-

tes de l'entitat per atendre aquelles persones amb problemes de salut mental o els seus familiars per ajudar o compartir tot allò que es pugui. AFMMO forma part de la confederació catalana, conjuntament amb 45 entitats més.

Entre les activitats que organitza hi ha conferències, xerrades, caminades, trobades amb els ajuntaments, reunions bimensuals amb els responsables de la xarxa de salut mental a la comarca, venda de llibres sobre salut mental per Sant Jordi, etc. Tot i que estan molt satisfets de l'evolució positiva que ha tingut en els darrers anys l'atenció a la salut mental a Osona, pensen que la seva obligació continua essent reivindicar altres serveis, com una nova residència per acollir persones adultes amb malaltia mental. Recorden que l'any 1997 van organitzar el Dia Mundial de la Salut Mental a Manlleu amb una participació espectacular i amb la demanda d'un equipament que ha esdevingut una feliç realitat: la residència de Manlleu.

Una altra de les grans fites socials aconseguides conjuntament amb moltes altres entitats i associacions va ser la Marató de l'any 2000 que va permetre captar recursos per fer realitat l'actual Osona Salut Mental. Els directius d'AFMMO expliquen que “hi érem tots. La resposta de la comarca

“La resposta de la comarca a favor d’Osona Salut Mental va ser extraordinària”

va ser extraordinària. Pensar-hi fa posar la pell de gallina. Es va posar de relleu que la unió fa la força”.

També va tenir un important ressò social el Dia Mundial de la Salut Mental de l’any passat que va convertir Vic en la capital catalana de la malaltia i que va comptar amb la presència de les conselleres de Salut i d’Acció Cívica.

A l’entitat que aplega els familiars de malalts mentals es vol remarcar que “actualment amb els fàrmacs i un bon

seguiment, es controlen molt bé les malalties. Hem avançat molt i el canvi respecte anys enrere és espectacular”. Afegeixen que a l’entitat li resta molta feina per fer i que continuaran “amb el treball de formiga iniciat el 1994”.

Les persones que vulguin contactar amb AFMMO ho poden fer a través del telèfon 93 889 42 04 o directament, els dimecres de 6 a 8 del vespre, al local de l’entitat al Passeig de la Generalitat, 20 – entresol, esquerra.

Les persones que vulguin contactar amb l’Associació de Familiars de Malalts Mentals d’Osona ho poden fer a través del telèfon 93 889 42 04

“L’addicció a l’alcohol no és un vici, és una malaltia”

Xavier Xuclà i Climent Pujol, d’ADARO, exposen la problemàtica associada a les addiccions

“Hem de saber transmetre a la societat que l’addicció a l’alcohol no és un vici, és una malaltia com moltes altres. La gran diferència és que els alcohòlics som persones assenyalades”. Ho expliquen Xavier Xuclà, que fa 24 anys va deixar l’alcohol, i Climent Pujol, una persona no afectada per la malaltia però molt sensibilitzada per aquesta greu problemàtica social. Són dues de les persones que estan al capdavant de l’Associació d’Alcohòlics Rehabilitats d’Osona (ADARO), que va néixer fa uns dos anys.

Xuclà i Pujol consideren que “som un bastó per a les persones que no han pogut deixar l’alcohol. Ajudem els malalts i les seves famílies. Sovint ens trobem que tant els afectats com el seu entorn familiar volen amagar una situació que tothom coneix”. Entre els suports de difusió de què disposa l’entitat hi ha un tríptic que crida l’atenció per la seva claredat i, en el qual proposen un petit test de sis preguntes, com aquestes: “Algun cop has hagut de beure a primera hora del matí per sentir-te en forma?

T’han molestat les observacions que la gent hagi fet sobre el teu hàbit de beure? En el cas que alguna de les respostes hagi estat afirmativa, ADARO proposa ajudar “abans que sigui massa tard”.

L’entitat que a Osona lluita contra l’alcohol atén directament els alcohòlics, els familiars que ho desitgin i organitzen grups d’ajuda mútua. “No saltres coneixem molt bé la malaltia. Per això, per ajudar a curar, res millor que un altre alcohòlic. Una de les millors medicines és una bona mentalització”, expliquen els dos directius d’ADARO. I afegeixen que el tractament que ofereixen és de suport als equips assistencials.

Des d’ADARO consideren que s’ha d’aconseguir capgirar les estadístiques que indiquen que quan un alcohòlic s’apropa a uns serveis de salut ja porta, de mitjana, 15 anys de consum. També pensen que és molt important recordar que un alcohòlic és un malalt de per vida. Que una vegada hagi deixat la ingesta d’alcohol, no l’haurà de tornar a tastar.

Hi ha molts aspectes que preocupen

al voltant de les persones addictes a l’alcohol. Moltes de les persones afectades també estan ‘enganxades’ a altres addiccions: drogues, ludopaties, etc. També preocupa els problemes derivats de la inserció laboral. “Creiem que encara són poques les empreses que realment ajuden els alcohòlics. Als afectats per aquesta malaltia mai se’ns dona l’alta. Sempre, al llarg de la vida, haurem de lluitar contra aquesta droga”. Recorden que, tot i ser considerada una malaltia, el sistema de salut no en fa baixes laborals i que, en canvi, l’administració de justícia els penalitza.

Entre les tasques de sensibilització que ha fet ADARO hi ha moltes xerrades, presència a fires, accions a través d’ajuntaments i una atenció personalitzada als malalts, a les seves parelles i també l’entorn familiar més proper. L’entitat osonenca, quan va néixer, va trencar alguns dels esquemes implantats per associacions germanes de Catalunya, en acceptar que tant podien ser associats els malalts com d’altres persones que s’hi solidaritzessin.

“El pacient ha de lluitar per la seva recuperació”

Francesc Xavier Arrufat, director de Psiquiatria i Salut Mental del Consorci Hospitalari de Vic

Té un currículum acadèmic i professional molt rellevant. Es va formar com a metge especialista a l'Hospital Clínic i ha desenvolupat la seva carrera als hospitals de Mollet i al Parc Taulí de Sabadell fins que el 2002 es va incorporar al Consorci Hospitalari de Vic. Des de l'octubre del 2006 és el director de Psiquiatria i Salut Mental del CHV.

Creu que la societat ha assumit la malaltia mental com una malaltia més a la qual tots estem exposats?

Una part de la societat cada cop més gran ho va assumint, però hem d'entendre aquest procés com un tema dinàmic que requereix temps i una tasca per part dels afectats, les seves famílies i els professionals que els atenem, d'informació i sensibilització constant sobre la malaltia mental. Tan important és explicar el que és com el que no és (delinqüència, agressivitat...), així com la complexitat del seu origen en el qual intervenen aspectes biològics, psicològics i socials.

La xarxa de salut mental a Osona s'ha fet un nom destacat arreu del país. Per què creu que s'ha assolit aquesta bona reputació?

Els professionals de la salut mental oferim a la societat uns serveis fonamentats en el coneixement i que inclouen un diagnòstic, tractament i afegiria acompanyament a l'usuari i la família en el procés del seu trastorn. Com a empresa de serveis, doncs, sempre trobarem usuaris contents en el tracte rebut i d'altres que no. Ara bé, a nivell de la comarca hem de reconèixer que comparant-nos amb altres serveis de salut mental del país tenim una adequada cartera de serveis. D'altra

banda, el comprador del nostres serveis (CatSalut) avalua cada any els nostres resultats assistencials i de salut i ho fa positivament. No obstant això, com a director dels serveis, el meu compromís és treballar per a la millora contínua i ens queda encara un camí per recórrer.

Vostè ha estat implicat en el projecte d'Osona Salut Mental d'ençà la seva creació ara fa cinc anys. Com valora l'evolució d'aquest servei?

Com a molt favorable i il·lusionant. Aquest és un projecte en què va participar la ciutadania amb el seu esforç i puc dir que en aquests anys hem atès un nombre creixent d'usuaris que han pogut beneficiar-se dels serveis que en part van contribuir a finançar. S'han contractat professionals de gran vàlua i, en una conjuntura en que el mercat dificulta l'adquisició de professionals, podem afirmar amb orgull que a Osona tenim totes les places cobertes i ens continuen arribant demandes de persones a qui els agrada treballar amb nosaltres..

Quins consells li dóna a una persona que li diagnostiquen una malaltia mental?

Que afronti el seu problema i lluiti per la seva recuperació. Això vol dir implicar-se en el tractament exigint informació i seguint les recomanacions del seu terapeuta. Volem transmetre als pacients la importància de la seva implicació i el seu compromís per al seu propi benefici. La gestió de la malaltia ha de ser compartida entre el professional, el propi malalt i la família.

Quines són les malalties emergents que es diagnostiquen a la comarca?

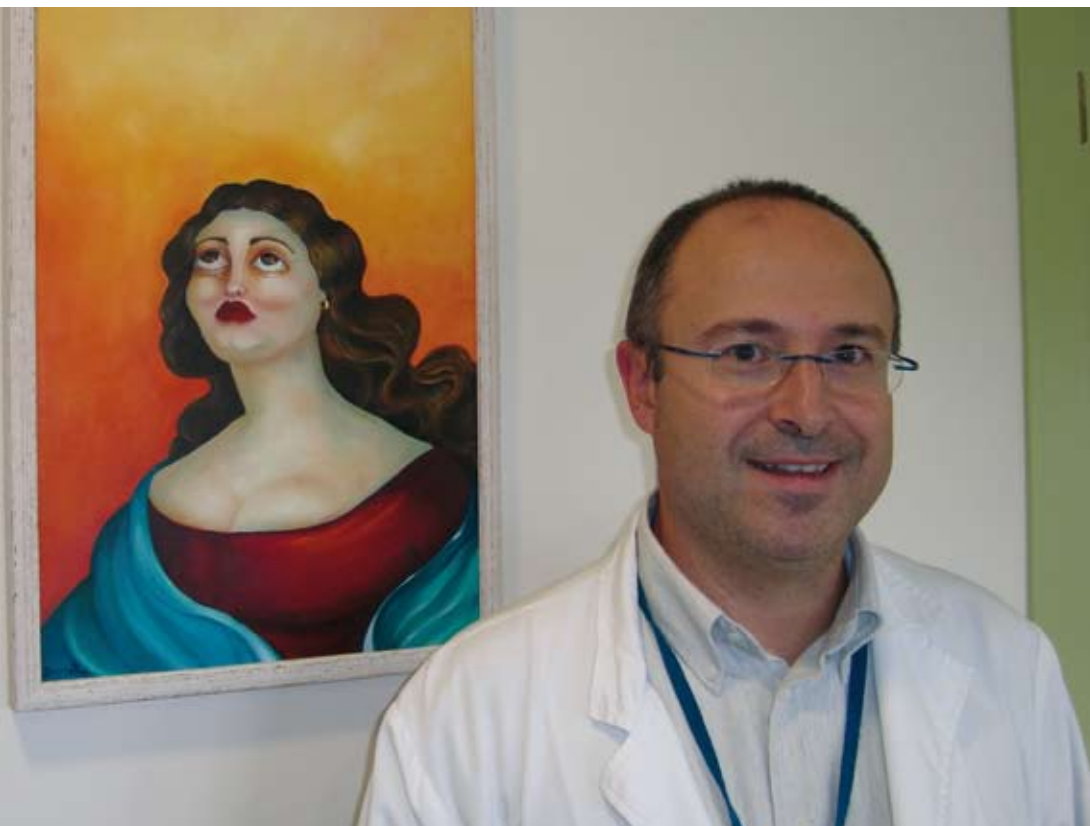
En la societat occidental i desenvolupada tenim tres característiques que anomeno com I+D+I (Impaciència, Dependència, Immigració) que es manifesten en forma de trastorns d'ansietat, depressions, trastorns alimentaris, dependències (a drogues, joc, internet...). I després hi ha aquelles malalties que independentment de la cultura i ètnia sempre són presents, com l'esquizofrènia, els trastorns bipolars, els trastorns obsessius...

Detecten, entre els usuaris del servei, un increment de la demanda de psicofàrmacs?

No tan sols els pacients els demanen sinó també els professionals de la sanitat (assistència primària i especialitzada) cometem l'error de medicalitzar el patiment humà i la infelicitat. Això té a veure amb la recerca dels resultats ràpids i en el fet que no tolerem el patiment. Es podria dir que existeixen: a) malalts mentals, b) malalts mentals amb problemes, i c) persones no malaltes mentals però que tenen

Millora contínua

“El meu compromís és treballar per la millora contínua dels serveis”

“El moment actual crea frustració a una societat que té com a valor la recerca del benestar i que havia oblidat el seu cost”

problemes en la seva vida. Doncs bé, aquests últims no s'haurien de medicar.

Com preveu que evolucionaran a Osona els serveis de salut mental en el decurs dels propers anys?

Dependrà de l'actitud dels diferents agents implicats: els usuaris potencials i per tant la societat i els seus valors, les administracions públiques, els gestors dels centres sanitaris i els professionals. No ens oblidem que quan les coses, tot i no funcionar bé, no es canvien el motiu és que tots els interessats es troben en una situació d'equilibri a la qual no volen renunciar. En la meua opinió el repte seria identificar les necessitats de la població, fer-les coincidir amb la demanda assistencial i treballar aspectes com

la promoció de la salut i la prevenció de la malaltia amb el control de riscos. En aquest sentit iniciatives com Allloro, dintre del marc d'un sistema territorial integrat de salut com el SISO, són innovadores al nostre país.

En el moment de crisi econòmica com l'actual es detecten més problemàtiques relacionades amb la salut mental?

Doncs sí. És un factor d'estrès que precipita l'aparició d'una malaltia en una persona predisposada i a més pot precipitar recaigudes de malalts ja estabilitzats. Una situació com la que vivim ara crea patiment i frustració en una societat que té com a valor i dogma la recerca del benestar i que de mica en mica anava oblidant el cost del mateix.

“Augmenten els trastorns alimentaris i les depressions”

“La crisi precipita l'aparició de malalties i crea patiment”

Osona, exemple

La comarca s'ha convertit en un exemple d'abordatge integral de la malaltia mental

- Les persones amb malaltia mental demostren la seva vàlua en activitats de caràcter laboral, però també artístiques i socials
- La xarxa d'atenció a les persones amb malaltia mental també vetlla perquè disposin d'una llar digna i per afavorir l'autonomia dels seus usuaris

Un món ple de capacitats

Més enllà de l'atenció mèdica, Osona disposa de recursos que faciliten la inserció social i laboral dels malalts

La malaltia mental no és sinònim d'incapacitat. Al contrari, persones que han estat tractades d'alguna de les malalties associades a la ment demostren, dia a dia, que poden integrar-se perfectament a l'activitat laboral i que són capaces de fer una vida familiar i social com qualsevol altra. Els dispositius que empenya i coordina la Fundació Centre Mèdic Psicopegagògic d'Osona (CMPO) permeten que les persones amb malalties mentals posin de manifest tot tipus de capacitats.

Les darreres exposicions com "En un país estranger", "Parelles Artístiques" o el taller de cinema són només una petita mostra de les potencialitat de moltes persones que han de conviure amb un estigma social encara no superat del tot. Periòdicament, arreu de la comarca es constaten les capacitats de persones amb malaltia mental.

La reinserció laboral és possible

Les habilitats de les persones amb malaltia mental les demostren dia a dia. Un bon tractament mèdic i el suport de professionals de l'àmbit més social (terapeutes, integradors, monitors, etc.) fan possible que persones que tenen diagnosticades malalties mentals severes portin a terme una activitat laboral normal. Fins i tot, sovint, s'aconsegueix que la malaltia passi inadvertida pels propis companys d'empresa.

Entre els professionals del CMPO, n'hi ha 7 d'especialitzats en la inserció laboral. Aquest apropament i integració a l'àmbit laboral es porta a terme, en primera instància, entre aquelles persones amb malalties mentals severes que, amb la malaltia compensada, assoleixen els hàbits indispensables per poder treballar, com la puntualitat, la higiene, la formalitat, etc. Participen als tallers d'horticultura, jardineria i manipulats i se les prepara i dota de coneixements informàtics bàsics. L'estada màxima en aquest servei, que té 25 places, és de 3 anys. Entre els objectius hi ha la inserció dels usuaris en empreses de la co-

marca. Per això, l'Oficina Tècnica Laboral aboca els seus esforços a la recerca del lloc de treball més adient a cada persona. Més de la meitat de les persones que s'atenen aconseguen feina, unes en empreses que es poden considerar ordinàries i altres en centres especial de treball, com la Fundació Areté. L'objectiu d'aquesta Fundació, promoguda per diferents organitzacions d'Osona, és la de fomentar i promoure la integració laboral i social a través de centres especials de treball que donin feina i, a la vegada, permetin guanyar en qualitat de vida.

Els tècnics del CMPO, a banda de preparar i buscar feina, fan l'acompanyament dins de la mateixa empresa. En fan el seguiment i formen els comandaments i companys de feina. En el darrer exercici es van inserir un total de 51 persones en àmbits laborals molt diversos, des de la restauració fins al comerç, la construcció, etc.

Rehabilitar per tornar a caminar

Quan una persona es lesiona un os o un múscul necessita un període de rehabilitació. Quan un humà ha patit una sotragada als seus sistema nerviós també necessita una rehabilitació, un acompanyament per part de professionals. Els dispositius de què disposa la xarxa de salut mental a Osona per fer aquesta rehabilitació són el Centre de Dia (CADO) per a persones amb problemes per drogoaddiccions, el Servei de Rehabilitació per a persones amb malalties mentals severes i el Club Social El Padrís, un espai per a activitats lúdiques que s'obre a les tardes. El darrer any 2007 es va atendre en aquest servei de rehabilitació un total de 98 persones.

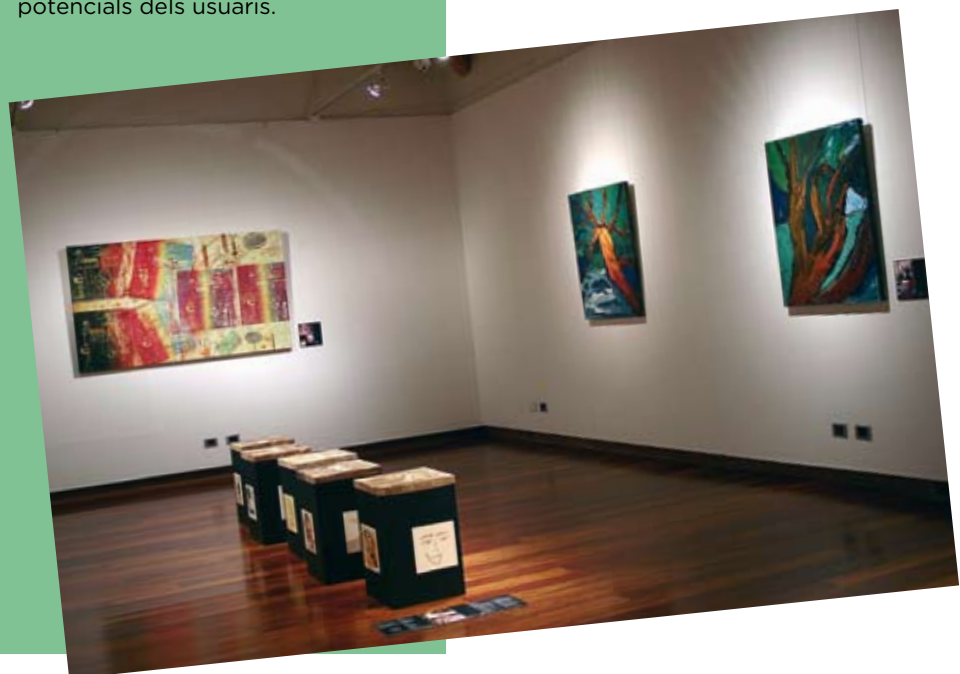
Els cinc professionals destinats al Centre de Dia CADO, que acull persones afectades per drogoaddiccions, posen tots els seus esforços a aconseguir minimitzar els riscos de salut i a fixar els fonaments perquè els usuaris recuperin hàbits socials i personals saludables. La inserció a la comunitat s'assoleix de forma progressiva amb accions interdisciplinàries que es fomenten des de l'àmbit de la infermeria, la teràpia ocupacional, l'educació social i les tècniques en integració social.

Per altra banda, les persones amb una malaltia mental severa, una vegada superada la fase aguda, tenen al seu abast el Servei de Rehabilitació de Salut Mental que treballa en tots els àmbits per aconseguir la més ràpida i millor recuperació. Sis professionals s'hi aboquen de ple i busquen tot tipus de complicitats, tant per part de les famílies

com de l'entorn social. El Club Social El Pedrís està a l'abast de les persones amb malaltia mental. Els tècnics que hi treballen estimulen els usuaris i aconseguen que, a banda de passar una bona estona, posin de manifest les seves millors virtuts. Les capacitats dels usuaris es demostren amb el dinamisme, coneixements i imaginació que aporten a l'organització del Dia Mundial de la Salut Mental que, a Osona, assoleixen un notable ressò social. Aquest novembre passat, l'exposició "En un país estranger" va posar en evidència la creativitat dels usuaris a partir de la feina feta en un taller de fotografia. Una altra mostra aquesta tardor, fruit del taller de pintura, ha estat el projecte "Parelles artístiques", amb demostració de grans habilitats pictòriques. Ara és viu el taller de cinema que estimula molts potencials dels usuaris.

Experts

d'àmbits diferents
vetllen per aconseguir
minimitzar els danys
de la malaltia

Les persones amb malaltia mental severa tenen a l'abast pisos de suport, una plaça a la residència o suport a la seva llar

Viure de forma autònoma

En matèria d'habitatge, les persones amb malaltia mental tenen a l'abast diferents recursos. L'objectiu final és buscar el màxim d'autonomia que, sovint, depèn molt de la severitat de la malaltia. Es treballen les activitats bàsiques de la vida diària i es vol que s'assoleixi el màxim d'independència possible, a partir d'un seguiment individualitzat. Entre els projectes comunitaris que s'han establert hi ha la col·laboració amb la Protectora d'Animals, el suport a associacions de veïns i activitats de caràcter esportiu i social.

Dissset persones treballen a la comarca per dirigir i coordinar els diferents

dispositius d'habitatge, el més important dels quals és la llar residència a Manlleu, en la qual s'atenen 30 usuaris. També es disposa d'una llar amb suport a Vic, en la qual hi viuen quatre persones. La utilització d'un servei o altre depèn del nivell d'autonomia de la persona amb malaltia mental.

Per últim, pel que fa a habitatge, es fa costat a un total de 18 persones que viuen a casa seva i que necessiten el suport dels professionals del CMPO. En aquest servei prenen part terapeutes, infermeres, integradors socials, monitors i psicòlegs amb el suport d'un psiquiatre.

Els productes

Malalts mentals elaboren productes diversos al Centre Especial de Treball Areté

→ Si et preocupa la gestió del medi ambient i el conjunt de la societat, si vols comprar de forma responsable donant a la teva compra una utilitat social, et proposem que coneguis els productes que fem al Centre Especial de Treball Areté.

Taules de cultiu adaptades al mètode Gaspar Caballero de Segovia

Jardineres

Compostadors

Contenidors rústics de fusta

Jocs didàctics

Postals nadalenques

→ Contacta'ns als telèfons 93 812 53 27 i 618 56 15 72 o bé al correu electrònic arete@fundacioarete.cat

CONSORCI
HOSPITALARI
DE VIC

93 702 77 87
www.chv.cat

Fundació
Centre Mèdic
Psicopedagògic d'Osona
93 889 50 59
www.cmpo.net

OSONA SALUT MENTAL

Sant Miquel Xic, 1, 08500 Vic

ON TROBAR-NOS

CONSORCI
HOSPITALARI
DE VIC

Fundació

Centre Mèdic
Psicopedagògic d'Osona

US DESITGEN
UNES BONES
FESTES